שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא יז.

ואמר פרעתי נאמן בא מלוה לכתוב אין כותבין ונותנין לו חייב אתה ליתן לו ואמר פרעתי אינו נאמן בא מלוה לכתוב כותבין ונותנין לו רב זביד משמיה דר"נ אמר [א]בין צא תן לו בין חייב אתה ליתן לו ואמר פרעתי נאמן [ב]בא מלוה לכתוב אין כותבין ונותנין לו אלא אי איכא לפלוגי הכי הוא דאיכא לפלוגי [ג]אמרו לו צא תן לו ואמר פרעתי והעדים מעידין אותו שלא פרעו [ד](וחזר ואמר פרעתי) הוחזק כפרן לאותו ממון [ה]חייב אתה ליתן לו ואמר פרעתי והעדים מעידין אותו שלא פרע וחזר ואמר פרעתי לא הוחזק כפרן לאותו ממון מ"ט אשתמוטי הוא קא משתמיט מיניה סבר עד דמעיינו בי רבנן בדיני אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן [ו]מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום והעדים מעידים אותו שיש לו וחזר ואמר פרעתי הוחזק כפרן לאותו ממון כי הא דשבתאי בריה דרבי מרינוס כתב לה לכלתיה איצטלא דמילתא בכתובתה וקבלה עליה אירכם כתובתה אמר [ז](להו) לא היו דברים מעולם [ח]אתו סהדי ואמרי אין כתב לה לסוף אמר להו פרעתיה אתא לקמיה דרבי חייא א"ל הוחזקת כפרן לאותה איצטלא: א"ר אבין א"ר אלעא א"ר יוחנן [ט]היה חייב לחבירו שבועה ואמר נשבעתי והעדים מעידין אותו שלא נשבע [י](וחזר ואמר נשבעתי) הוחזק כפרן לאותה שבועה אמרוה קמיה דר' אבהו אמר להו מסתברא מלתא דרבי אבין [יא]שנתחייב שבועה בב"ד אבל חייב עצמו שבועה [יב][נאמן] עביד איניש דמקרי ואמר אהדרוה קמיה דר' אבין אמר להו אנא נמי בב"ד אמרי איתמר נמי א"ר אבין א"ר אלעא א"ר יוחנן היה חייב לחבירו שבועה בב"ד ואמר נשבעתי והעדים מעידין אותו שלא נשבע [יג](וחזר ואמר נשבעתי) הוחזק כפרן לאותה שבועה: א"ר אסי א"ר יוחנן [יד]המוצא שטר חוב בשוק וכתוב בו הנפק וכתוב בו זמנו בו ביום יחזירו לבעלים אי משום כתב ללות ולא לוה הא כתוב בו הנפק אי משום פרעון לפריעה בת יומא לא חיישינן א"ל ר' זירא לר' אסי מי א"ר יוחנן הכי הא את הוא דאמרת משמיה דר' יוחנן [טו]שטר שלוה בו ופרעו אינו חוזר ולוה בו שכבר נמחל שיעבודו אימת אילימא למחר וליומא חרא מאי אריא שכבר נמחל שעבודו תיפוק ליה דהוה ליה מוקדם ותנן[טז] שטרי חוב המוקדמין פסולין אלא לאו ביומיה אלמא פרעי אינשי ביומיה א"ל מי קא אמינא דלא פרעי כלל דלא שביחי אינשי דפרעי ביומיה קא אמינא רב כהנא אמר [יז]כשחייב מודה אי הכי מאי למימרא מהו דתימא האי מפרע פרעיה והאי דקא אמר לא פרעתיה משום דקבעי מהדר למזפא ביה זמנא אחריתי ולפשיטי דספרא חייש קמ"ל דאם כן מלוה גופיה לא שבק סבר שמעי בי רבנן ומפסדי לי מאי שנא מהא דתנן [יח]מצא שטרי חוב אם יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר ואוקימנא כשחייב מודה ומשום שמא כתב ללות בניסן ולא לוה עד תשרי ואתי למטרף לקוחות מניסן ועד תשרי שלא כדין ולא אמרינן דא"כ מלוה גופיה לא שביק דא"ל כתוב שטרא אחרינא בתשרי דדלמא שמעי רבנן ומפסדי לי אמרי התם משום דאית ליה רווחא דקא טריף לקוחות מניסן ועד תשרי מינח ניחא ליה ולא אמר ולא מידי הכא כיון דלית ליה רווחא דסוף סוף שטרא האידנא כתיב [יט] מאי איכא דקטריף לקוחות בשטר שנמחל שיעבודו לא שביק: אמר רבי חייא בר אבא א"ר יוחנן הטוען אחר מעשה ב"ד לא

ואמר. לאחר זמן: **פרעתי.** ע"פ ב"ד: **נאמן.** ובשבועת היסת: **בא מלוה.** לפניו לכתוב לו אדרכתא עליו אין כותבין ונותנין לו: **אינו נאמן.** לישבע אלא שבגדו נשבע ונוטל דכיון דתחילתו הולך לתובעו לדין אין דרכו למהר לפרוע עד שיפסקו דיינו פסק גמור: **ואמר פרעתי.** לאחר זמן ע"פ ב"ד: **והעדים מעידים אותו שלא פרע.** בפניו תבעו לפרוע לו ע"פ ב"ד ולא פרעו הואיל ובפניהם העיז לעבור ע"פ ב"ד אינו נאמן שוב לומר פרעתיו שלא בעדים: **הוחזק כפרן לאותו ממון.** שאין נאמן עוד עליו לומר החזרתי ופרעתי עד שיפרע בעדים: **לא הוחזק כפרן.** ונשבע שפרעו ואע"פ שלא פרעו מיד כשתבעו בפני עדים ואין זה מעיז בב"ד דכיון דלא פסקו לו פסק גמור נשמע ממנו סבר כו': **אלעלא.** לבוש: **הוחזק כפרן לאותה אלעלא.** עד שיפרע: **הוחזק כפרן לאותה שבועה.** לומר נשבעתי עד שישבע בפניו: **כשנתחייב שבועה בב"ד.** דכיון דתבעו בעדים לקיים דברי ב"ד ולא אבה אינו נאמן לומר עוד קיימתי אחרי כן: **אבל חייב עצמו שבועה.** שאמר לו אשבע לך ותבעו בעדים ולא אבה ואחר כך אמר נשבעתי נאמן ואע"ג דקמי עדים דחייה: **עביד איניש דמקרי ואמר.** לא לעשה מה שלא חייבוני ב"ד אלא לחי בעלמי ואין זו סרבנות ומרבה אלא דחייה בעלמא: **וכתוב בו זמנו בו ביום.** שבים שנמצא נכתב: **שבכר נמחל שעבודו.** משפרע מלוה ראשונה ועל האחרונה לא נכתב והוא לה מלוה על פה וטורף לקוחות שלא כדין דאין מלוה על פה גובה מן הלקוחות: **אימת.** דפרעיה אימתי וחזר ולוה אימתי: **אי ניסא למחר.** ולא ביום שנכתב: **וליומא חרא.** שתי תיבות הן וליום אחריו וקילור סופרים הוא: **מיפוק ליה.** דאפילו נכתב על מלוה זו אחרונה וכתוב בו יום מוקדם מה הוה ליה השטר מוקדם: **דלא שביחי [אינשי] דפרעי [ביומיה] קמאינא.** הלכך לא חיישינן למידי דלא שביח ואי אתרמי הוצרכו לומר דאין מוחזר ולוה בו: **רב כהנא אמר.** הא דא"ר יוחנן יחזיר לבעליו: **כשחייב מודה.** שלא פרע: **שמעי בי רבנן.** שנמחל שעבודו: **ומפסדי לי.** למטרף לקוחות משום דשטרי חוב המוקדמין פסולין דכיון דהאי דאוקמת הכי ליה עדיו נתחומיו זכין לו אף זה מן המוקדמין: **מינח ניחא ליה.** כרמאות ותלי נפשיה בספיקא ואמר דלמא לא שמעי ואיכא רווחא: **מי איכא דעריף לקוחות.** מה טרפא יש בזה שלא יהא בשטר שיחזור ויכתוב לו והלא שניסה ביום אחד הלכך בשטר שנמחל שעבודו לא שביק: **הטוען אחר מעשה ב"ד.** דבר שהוא תנאי ב"ד כגון כתובה ומזון האשה והבנות הטוען ואמר פרעתי שלא בעדים לא אמר כלום:

נמקוס

חייב אתה ליתן לו. הכא משמע דחייב אתה ליתן לו לא הוי פסק דין גמור כי אם לא ותן לו וכן משמע במרובה (כ"ק דף פט. וש"ס) וקשה דבפ"ק דסנהדרין (דף י: וש"ס) אמרינן ה"ד גמר דין פלוני אתה חייב פלוני אתה זכאי וי"ל דהתם מקרי גמר דין לענין שאסור לבטול לפי שיודע להיכן הדין נוטה:

רב כהנא אמר בשחייב מודה. תימה א"כ למה נקט הנפק במילתא דר' יוחנן וי"ל דנקטיה משום דיוקא דאי אין כתוב בו ביום אפילו כתוב בו הנפק דודאי לוה לא יחזיר דחיישינן לקטוניא או לפשיטי דספרא:

הטוען אחר מעשה ב"ד לא אמר בלום. אינו נאמן לומר פרעתי מעשה ב"ד קרי כל דבר שחייב לה אפי' לא כתב כגון מנה ומאתים ומזון האשה והבנות לאחר מותו וא"ת למה כותבין כתובה ביום דבלאו כתובה נמי אין נאמן לומר פרעתי וי"ל משום תוספת אכל מנה ומאתים גבייה בלא כתובה ותוספת נראה דאפי' אית לה סהדי דהתנה לה נאמן לומר פרעתי [יא]ואין לאיה מכלתי' [יב]דר' שבתאי דהוה מהימן לומר פרעתי אי לאו דהוחזק כפרן דר' שבתאי ערב היה אכל בעל שמא לא היה נאמן ואין לאיה נמי מדתני לעיל (דף ז:) מצא כתובה לא יחזיר ומשמע דלא יחזיר משום תוספת שהיה נאמן לומר פרעתי דלגבי מנה ומאתים נמי מפסיד דהא נאמן לומר פרעתי מנה מנו דאי בעי אמר אלמנה נשאתיך אם אין לה עדי היומא או אם אין לה עדי קדושין נאמן

מסורת הש"ס

(א) ר"מ מ"ז, ב) [ע"ל לה:], ג) [אמא לקמיה דר' חייא אתו סהדי ואמרי אין כתב לה א"ל ר' חייא אל הכ לה לעוף אמר לה פרעתיך אמר לו הוחזקת כפרן וכו' כ"ה ני' ר"ף ורא"ש והוא נכון], ד) ר"מ מ"ז, ה) רש"ל, ו) ר"מ מ"ז, ז) כתובות פה. ניטין כו:, ח) לקמן עב. סנהדרין לב. ר"ה ב. ת. שבועות י"ו ה"ה כ"ב קנו: קצא:, ט) לעיל יב., י) [ועי' תוס' יומא פה: ד"ה כי האי], יא) ל' דשבתאי. רש"ל.

הגהות הב"ח

(א) גמ' האיתא מתיב (מהרי) תז"מ וכ"ב בי' רש"י מי:

מוסף רש"י

שטר שלוה בו ופרעו. בו ביום, אינו חוזר ולוה בו. אפילו בו ביום, ואע"ג דלאו מוקדם הוא, שהרי ביום הלואה נכתב, שכבר נמחל שעבודו. משפרע וכטל השטר ונתלאה מלוה השניה מלוה על פה ואינו נוטה מן הלקוחות (כתובות פה.) ואין הקרקעות משועבדות שוב למלוה השניה שלא עליה נתחם שטר זה (גיטין כו:). המוקדמין. ליכתב קודם המלוה. פסולין. דקא כני למיטרף לקוחות מחמת הכתוב שלא כדין וקנסינן היתרא אגו איסורא ופסול אפילו מחמת שני (סנהדרין לב.) לפי שלא לעריף לקוחות שלקחו שדה מן הלוה מחמת שכשטר ושלא כדין הוא, שהרי קדמה מכירה להלואה ונשטר מעיד שהלואה קדמה, לפיכך קנסוהו מלגבות בו ולא יעריף אפילו מחמת המלוה ואינו אלא כמלוה על פה שאינו נוטה מן המשועבדים (ר"ה ב.) אי נמי שנכתב השטר באחד בניסן וכן כתוב בו באחד בניסן ליה אלוי מפלוני והוא לא ליה ממנו כלום עד ע"ו בניסן, גם זה מוקדם ופסול, שאין לו לעריף אלא מחמת ההלואה ואילך, דהלא כאבי דאמר (לעיל יב.) עדיו בחתומיו זכין לו ומיהו אם ההלואה היתה באחד בניסן בפני עדים וקנו מידו להתעבד נכסי ליה למלוה ולא כתבו את השטר עד ע"ו בניסן וכתבו בו באחד בניסן, כי האי מוקדם כשר (רשב"ם ב"ב קנו:). אחריות נכסים. שעבוד קרקעות שנגבה מהן (לעיל יב.). כשחייב מודה. שהלוה מודה שהשטר אינו פרוע (שם).

עין משפט נר מצוה

קמה א ב מרי פ"ז מהל' טוען ונטען הל' ה
סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי' לט סעי' ט וסי' עט סעי' יב:
קמו ג ד מרי שם פ"ו הל' ו
סמג שם טוש"ע ח"מ סי עט סעי' יג:
קמז ה מרי שם פ"ו הל' ז
לא סמג שם טוש"ע ח"מ שם סעי' ה:
קמח ו ז מרי פ"ז שם הל' ה סמג שם טוש"ע ח"מ סי פז סעי' ט:
קמט ח מרי פ"ח מהל' גזילה ואבידה הל' כ סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' סה סעי' ז:
קנ ט מרי פי"ד מהל' מלוה ולוה הל' ז סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סי' מח סעי' לא יסי' מ סעי' כ:
קנא י מרי פכ"ג מהל' מלוה ולוה הל' א סמג עשין שם טוש"ע ח"מ סי' מג סעי' ז:
קנב כ מרי פ"ח מהל' גזילה ואבידה הל' כ סמג עשין עד טוש"ע ח"מ סי' סה סעי' ז:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com